

9.2.2015

Yksikön päällikkö

**Keski-Uudenmaan maakuntamuseon / Helsingin kaupunginmuseon
lausunto Östersundomin alueen Uudenmaan 2.
vaihemaakuntakaavaehdotuksesta**

HEL 2015-000487 T 10 03 00

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunginmuseon - Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausuntoa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaehdotuksesta, joka koskee Östersundomin aluetta. Kaupunginmuseo arvio kaavaehdotusta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Maakuntakaavaa laaditaan samanaikaisesti Helsingin, Vantaan ja Sipoon valmisteleman yhteisen yleiskaavan sekä Sibbesborgin osayleiskaavan kanssa. Östersundomin alue on pääkaupunkiin liittyvä maaseutumainen ja lähes rakentamaton alue, joka muuttuu tulevien vuosikymmenten aikana tiiviiksi, kaupunkimaiseksi joukkoliikennekaupungiksi.

Kaavaehdotuksen selostuksessa tuodaan esiin, miten rakentaminen muuttaa kulttuuriympäristöä merkittävästi. Taajamarakenteen tiivistäminen ja täydentäminen ja liikennejärjestelmän toteuttaminen edellyttää erityistä yhteensovittamista kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen kanssa. Kulttuuriympäristöjen merkitys ympäristöä rikastavana ja lisäarvoa tuovana elementtinä välittyy selostuksesta.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (Rky-2009) ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt (Missä maat on mainiommat. Uudenmaan kulttuuriympäristöt 2012) on otettu kaavaehdotuksessa asianmukaisesti huomioon kaavamääräyksissä ja karttamerkintöinä. Liitekartalla on esitetty kiinteät muinaisjäänökset, kiinteät vedenalaiset muinaisjäänökset ja muut kulttuuriperintökohteet.

Östersundomin alueen maakuntakaavan alueelle on osoitettu neljä RKY 2009- kohdetta tai aluetta: Östersundomin kulttuurimaisema on kaupungin laidalla yhtenäisenä säilynyt kartano- ja viljelymaisema. Se käsittää Östersundomin kartanon, kappelin ja Björkuddenin huvilan. Selostuksessa ei ole mainittu I maailmansodan linnoitteita, jotka sisältyvät kiinteisiin muinaisjäänöksiin ja sijaitsevat RKY 2009 alueella.

Alueilla, joille on osoitettu päällekkäin sekä käyttötarkoitus aluevarausmerkinnällä että erityisominaisuustieto kulttuuriympäristörasterilla, yksityiskohtaisemman suunnittelun

9.2.2015

Yksikön päällikkö

tehtävänä on arvioida ja sovittaa yhteen käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö ja kulttuuriympäristön arvot.

Vaikutuksia on selvitetty ja niitä tuodaan esille eri näkökulmista. Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeät alueet tukevat arvokkaiden maisemien ja kulttuurikohteiden säilymistä ja vaalimista muun yhdyskuntarakenteen muutos- ja rakentamispaineissa. Valtakunnalliset sekä maakunnalliset selvitykset ja inventoinnit parantavat mahdollisuuksia tunnistaa kulttuuriympäristöjen keskeiset ominaispiirteet ja ottaa ne huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Vaikutusten arvioinnissa on tuotu esiin myös tavoitteiden ristiriitaisuuksia. Arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja tiivistettävien alueiden ja uusien liikenneyhteyksien välillä tulee olemaan keskenään ristiriitaisia maankäyttötavoitteita.

Rakentamisella on merkittäviä vaikutuksia maisemaan, kun maaseutumainen maisema muuttuu osaksi kaupunkirakennetta. Hyvällä suunnittelulla arvokkaat kulttuuriympäristöt voivat tulla osaksi kaupunkirakennetta ja rikastuttaa sitä. Uusi rakentaminen voi luoda myös hyviä reunavyöhykkeitä vanhoille kulttuuriympäristöille. Kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet voivat toimia osana ekologista verkostoa. Talouden ja elinkeinojen kannalta kulttuuriympäristöt voivat toimia erilaisten toimintojen mahdollistajina. Vaikutuksien arvioinnissa tuodaan myös esiin, miten kulttuuriympäristöt vahvistavat myös paikallisidentiteettiä ja yhteisöllisyyttä.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus